

1. Česká republika a Evropská unie

Německé předsednictví v Radě Evropské unie

Německo předsedalo Radě EU od 1. 1. do 30. 6. 2007. Jedním z klíčových úkolů, který si předsevzalo, bylo posunout debatu o novém institucionálním uspořádání EU a ukončit tzv. období „reflexe“, které následovalo po zamítnutí evropské Ústavní smlouvy v referendech ve Francii a Nizozemsku v roce 2005. V průběhu německého předsednictví se debata mezi těmi, kteří v nové smlouvě chtěli zachovat co nejvíce ze staré Ústavní smlouvy, a těmi, co usilovali o opak (včetně České republiky), rozuzlila. Významnou příležitostí k třibení názorů bylo formulování tzv. Berlínské deklarace, která byla podepsána dne 25. 3. 2007 u příležitosti oslav 50. výročí podpisu Římských smluv. Česká republika se spolu s Velkou Británií a Polskem zasadila o to, aby výraz „evropská ústava“ nebyl v textu deklarace zmíněn explicitně a text obsahoval pouze odkaz na reformy, které si stanovily za cíl postavit unii „na společný základ“ do voleb do Evropského parlamentu v červnu 2009.

Po náročném vyjednávání na půdě Evropské rady ve dnech 21. – 22. 6. 2007 byl nalezen kompromis, kterým se německému předsednictví podařilo prosadit mandát pro mezivládní konferenci a stanovit rámec pro jednání o nové, tzv. „Reformní“ smlouvě. Česká republika se do jednání Evropské rady o reformě Smluv zapojila velmi aktivně. Dosáhla priorit obsažených ve svém mandátu, včetně hlavní priority – systematického vymezení kompetencí v rámci „obousměrné flexibility“ a důslednějšího dodržování principů subsidiarity a proporcionality.

V otázce energetické politiky a ochrany klimatu prosadilo německé předsednictví na jarním zasedání Evropské rady ve dnech 8.-9. 3. 2007 přijetí závazku snížit do roku 2020 obsah emisí skleníkových plynů v ovzduší o 20 % (ve srovnání s rokem 1990) a dosáhnout, rovněž v roce 2020, 20% podílu energie z obnovitelných zdrojů na celkové energetické spotřebě EU. Úspěchem České republiky bylo schválení návrhu uskutečnit širokou diskusi zainteresovaných stran o příležitostech a rizicích spojených s využíváním jaderné energie, a to v podobě Jaderného fóra.

K nejvýznamnějším úspěchům v oblasti vnějších vztahů patřilo přijetí strategie EU pro nové partnerství se Střední Asií, která stanovuje celkový rámec spolupráce EU se Střední Asií, včetně oblastí lidských práv, právního státu, řádné správy věcí veřejných a demokracie,

vzdělávání, hospodářského rozvoje, obchodu a investic, energetiky a dopravy, politik v oblasti životního prostředí, migrace a mezikulturního dialogu.

Mezi priority německého předsednictví patřila i podpora legislativy zvyšující ekonomickou konkurenceschopnost EU při současném udržení sociální soudržnosti. V této souvislosti se předsednická země zasadila o snížení cen za roaming u mobilních telefonů, přijetí rozhodnutí o sladění systému sociálního zabezpečení a schválení směrnice o jednotné evropské platební zóně.

Portugalské předsednictví v Radě Evropské unie

Portugalsko předsedalo Radě EU od 1. 7. do 31. 12. 2007. Za nejvýznamnější úspěch portugalského předsednictví lze označit dokončení jednání o tzv. Reformní smlouvě. Dne 23. 7. 2007 byla v rámci zasedání Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy formálně zahájena mezivládní konference, jejíž mandát byl schválen na červnovém summitu. Portugalské předsednictví poté předložilo návrh Reformní smlouvy, který byl od 29. 8. 2007 finalizován v rámci jednání skupiny právních expertů z jednotlivých členských států Evropské unie pod vedením generálního ředitele Právní služby Rady. Lisabonská smlouva, jak byla Reformní smlouva pojmenována, byla podepsána dne 13. 12. 2007 v hlavním městě Portugalska v předvečer zasedání Evropské rady. Za Českou republiku dokument podepsali premiér M. Topolánek a ministr zahraničí K. Schwarzenberg. Evropská rada ve svých závěrech vyzvala k co nejrychlejšímu tempu národních ratifikací Lisabonské smlouvy, tak aby mohla vstoupit v platnost od 1. 1. 2009.

Prosincová Evropská rada také zřídila nezávislou reflexní skupinu, aby napomohla Evropské unii účinněji předvídat a řešit výzvy v dlouhodobém horizontu (2020–2030). Skupina bude při své práci vycházet z výzev uvedených v Berlínské deklaraci ze dne 25. 3. 2007 a jejím úkolem bude identifikovat klíčové problémy a tendence. Mezi ně patří mimo jiné zvýšení konkurenceschopnosti EU, modernizace evropského modelu hospodářského úspěchu a sociální odpovědnosti, celosvětová stabilita, migrace, energie a ochrana klimatu a boj proti globální nejistotě, mezinárodní trestné činnosti a terorismu.

V oblasti vnějších vztahů lze mezi nejdůležitější události zařadit druhý summit EU – Afrika konaný ve dnech 8. – 9. 12. 2007. Během summitu byly přijaty společná strategie Afrika–EU a akční plán zaměřený na dosažení konkrétních výsledků při v politické oblasti

a v oblasti rozvojové spolupráce. Poprvé v historii EU se dne 4. 7. 2007 uskutečnilo vrcholné setkání EU a Brazílie, v jehož rámci byla uzavřena Dohoda o strategickém partnerství.

V souvislosti s projektem SISone4ALL došlo dne 21. 12. 2007 k rozšíření Schengenského prostoru a zrušení kontrol na pozemních a námořních hranicích devíti nových členských států, včetně České republiky.

Česká republika v průběhu portugalského předsednictví vykonávala předsednickou roli v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU (SZBP) v rámci zástupného předsednictví ve čtyřech zemích: Moldavsku, Mongolsku, Uzbekistánu a Singapuru.

Lisabonská smlouva

Německé předsednictví v Radě EU v první polovině roku 2007 si stanovilo prioritu výrazně pokročit v reformním procesu EU, dosud symbolizovaném Ústavní smlouvou, podepsanou v roce 2004, u níž byl v důsledku neúspěšných referend ve Francii a v Nizozemsku v roce 2005 ratifikační proces fakticky zastaven. Německo od samého počátku svého předsednictví, a to v souladu se zadáním Evropské rady z června 2006 vypracovat zprávu hodnotící situaci ohledně Ústavní smlouvy spolu s nástinem dalšího možného vývoje, intenzivně pracovalo na tom, jak vzniklou stagnaci překonat a v reformním úsilí pokročit.

Mezníkem bylo přijetí Berlínské deklarace k 50. výročí Římských smluv, v níž členské země prokázaly svou vůli dohodnout se na nové smlouvě a ukončit její ratifikaci do voleb do Evropského parlamentu v roce 2009. Berlínská deklarace také neoficiálně stanovila harmonogram přípravy nové smlouvy a jejího schvalovacího procesu. Při přípravě Berlínské deklarace německá diplomacie použila specifický "modus operandi": text dokumentu vznikl během důvěrných jednání nejbližších poradců hlav států a šéfů vlád 27 členských zemí (tzv. focal points). Českou republiku zastupovali J. Zahradil a J. Šedivý. Potenciálu "focal points" německé předsednictví využívalo také při přípravě uvedené zprávy a v rámci dalších aktivit spojených s přípravou Smlouvy.

Německé předsednictví dne 14. 6. 2007 předložilo zprávu, která byla podepřena důkladnými konzultacemi s členskými státy. Obsahovala zhodnocení stavu jednání o Ústavní smlouvě a posloužila jako základ pro další rozhodnutí Evropské rady o reformě smluvního a institucionálního rámce EU. Evropská rada na svém zasedání ve dnech 21. - 22. 6. 2007

rozhodla o uzavření nové, tzv. Reformní smlouvy. Součástí závěrů německého předsednictví byl také mandát pro práci konference zástupců vlád členských států EU, který byl základním východiskem pro přípravu nové smlouvy. Evropská rada vyslovila souhlas se svoláním mezivládní konference a pověřila portugalské předsednictví, aby tak učinilo do konce července 2007. Současně je zavázala k tomu, aby v souladu s mandátem vypracovalo návrh Reformní smlouvy a předložilo jej mezivládní konferenci.

Mezivládní konference, již se za ČR zúčastnili místopředseda vlády pro evropské záležitosti A. Vondra a ministr zahraničních věcí K. Schwarzenberg, byla zahájena dne 23. 7. 2007 v rámci zasedání Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy. Mezivládní konference měla k dispozici návrh textu nové smlouvy, který byl projednán a upraven skupinou právních expertů z členských států EU pod vedením generálního ředitele Právní služby Rady J.-C. Pirise, a to ve smyslu schváleného mandátu.

Návrh smluvního dokumentu byl dokončen a schválen na neformálním zasedání Evropské rady v Lisabonu ve dnech 18. - 19. 10. 2007. Lisabonskou smlouvu, tj. "Smlouvu pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství" (druhá smlouva byla přejmenována na "Smlouvu o fungování Evropské unie"), podepsali vedoucí představitelé 27 členských států EU v Lisabonu dne 13. 12. 2007. Poté byl zahájen proces ratifikace smlouvy, který probíhá parlamentní cestou ve všech zemích s výjimkou Irska, kde se uskuteční referendum. Jako první členská země EU ji dne 17. 12. 2007 ratifikovalo Maďarsko. Předpokládá se, že Smlouva vstoupí v platnost 1. 1. 2009.

Obsah Lisabonské smlouvy je v souladu s představami vlády ČR a reflektuje dlouhodobé zájmy České republiky. Nejedná se o novou zakládající smlouvu, kterou původně měla být Ústavní smlouva, jež měla nahradit, resp. zrušit všechny předcházející smlouvy a v podstatě založit "novou" Unii. Z právního hlediska Lisabonská smlouva pozměňuje uvedené dvě smlouvy, které tvoří základ primárního práva EU, obdobným způsobem, jako tomu bylo v případě Maastrichtské smlouvy v roce 1992, Amsterdamské smlouvy v roce 1997 a u Smlouvy z Nice v roce 2000. Lisabonská smlouva významně pozměňuje institucionální rámec Unie zejména zavedením dvou zcela nových funkcí - stálého předsedy Evropské rady a Vysokého představitele EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku; Unie je podle Lisabonské smlouvy nadána právní subjektivitou. Smlouva však neobsahuje žádná ustanovení nebo výrazy, jako jsou „ústava“, „ministr zahraničních věcí

Unie“, „zákon“, „rámcový zákon“, nebo symboly v podobě vlajky či hymny, které by naznačovaly přetváření Unie ve státní formaci.

Rozšíření Evropské unie

Proces rozšíření EU pokračoval v roce 2007 na základě tzv. obnoveného konsenzu, který byl přijat na zasedání Evropské rady v prosinci 2006. Na zasedání Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy (GAERC) dne 10. 12. 2007 byly přijaty Závěry k rozšíření, které vycházely z pravidelného listopadového „balíčku“ Evropské komise k rozšíření, a to zejména z dokumentu „Strategie rozšíření a hlavní výzvy v letech 2007-2008“. Zasedání Evropské rady v prosinci vzalo na vědomí sdělení Evropské komise o strategii rozšíření a schválilo zmíněné Závěry GAERC.

Tyto Závěry potvrzují, že rychlost negociací bude záviset především na výsledcích reformního procesu v zemích ucházejících se o členství a uchazeči budou hodnoceni na základě svých vlastních zásluh. Důraz bude kladen na zachování spravedlivé a důsledné kondicionality během celého přístupového procesu a na dobrou komunikaci úspěchů rozšíření široké veřejnosti.

Česká republika uvítala Sdělení EK „Strategie rozšíření a hlavní výzvy 2007-2008“ a Pravidelné zprávy o pokroku jednotlivých jednajících zemích, kandidátech a potenciálních kandidátech, které byly zveřejněny v listopadu 2007. ČR podpořila konstatování EK o prospěšnosti posledního rozšíření EU a ztotožnila se s navrženou Strategií rozšíření Evropské unie na nejbližší období, která stanoví jasná východiska pro pokračování integračního procesu na základě individuální připravenosti jednotlivých zemí a jejich postupu při plnění úkolů obsažených v Přístupovém, resp. Evropském partnerství.

V polovině roku 2007 Rada také rozhodla o pokračování povstupního monitoringu Bulharska a Rumunska v oblasti soudnictví a vnitra v kontextu mechanismu ověřování a spolupráce. Podle názoru ČR je třeba v obou zemích zajistit dostatečný pokrok, tak aby závazky vyplývající z ověřovacího mechanismu mohly být co nejrychleji naplněny.

Chorvatsko

Ke konci roku 2007 byl ukončen proces screeningu u všech negociačních kapitol. Chorvatsko mělo otevřeno čtrnáct kapitol a dvě kapitoly předběžně uzavřeny, z toho v roce 2007 bylo otevřeno jedenáct negociačních kapitol.

Závěry GAERC z prosince 2007 hodnotí přístupová jednání s Chorvatskem pozitivně; jednání jsou na „správné cestě“ a ukazují na reálnost členství v EU pro celý region. Chorvatsko musí věnovat zvýšené úsilí transpozici acquis a dále pokročit zejména v oblasti reformy soudnictví a administrativy, boje proti korupci, ekonomických reforem, práv menšin a návratu uprchlíků. Nadále musí pokračovat plná spolupráce země s ICTY. Chorvatsko musí pokračovat v úsilí o dobré sousedské vztahy, zejména v otázce hraničních sporů. V této souvislosti vyzvala prosincová Evropská rada Chorvatsko, aby respektovalo dohodu ze 4. 6. 2004 (na kterou poukázaly Závěry ER z června 2004) a neaplikovalo na členské státy EU tzv. Ochranou ekologickou a rybolovnou zónu (ZERP).

Česká republika v souladu s konzistentní podporou vstupu Chorvatska do EU usiluje o posílení dynamiky přístupových jednání a jejich brzké završení.

Turecko

Ke konci roku 2007 mělo Turecko z celkových 35 kapitol otevřeno pět a jednu předběžně uzavřenou (všech pět kapitol bylo otevřeno v roce 2007). Přístupová jednání jsou nadále podmíněna Závěry Evropské rady z prosince 2006, ve kterých bylo konstatováno neplnění Dodatkového protokolu k Ankarské dohodě ze strany Turecka. Z toho důvodu pozastavila EU otevírání osmi negociačních kapitol, které přímo souvisejí s plněním výše uvedeného protokolu a s dopravním embargem Turecka vůči Kypru. Žádné kapitoly nebudou rovněž předběžně uzavírány, dokud Turecko neimplementuje Dodatečný protokol. Kapitoly, pro které byl úspěšně ukončen screening, budou postupně otevírány.

Závěry GAERC z prosince 2007 ocenily demokratické vypořádání se s ústavní krizí a předčasnými volbami v první polovině roku. Turecko bylo zároveň vyzváno ke zvýšení reformního úsilí, v čemž bude EU nápomocna.

Turecká vláda bude muset vynaložit velké úsilí především v zajištění svobody slova a práv nemuslimských menšin, v boji proti korupci, reformě soudnictví, prohlubování odborových práv, práv žen a dětí a upevnění civilní kontroly nad bezpečnostními složkami.

Česká republika má zájem na plnohodnotném členství Turecka v Evropské unii a zachování životaschopného procesu přístupových jednání s tímto strategickým partnerem. Podporujeme znovunavázání rozhovorů o komplexním řešení kyperské otázky na půdě OSN s výhledem na pozitivní řešení problému.

Západní Balkán

FYROM od získání kandidátského statusu v roce 2005 čeká na stanovení data zahájení přístupových jednání. V této otázce nedošlo v roce 2007 k žádnému posunu. Albánie v roce 2006 podepsala Stabilizační a asociační dohodu a v roce 2007 pokračoval proces její ratifikace. Černá Hora podepsala Stabilizační a asociační dohodu v říjnu 2007, a následně započal ratifikační proces. Srbsko v listopadu 2007 parafovalo Stabilizační asociační dohodu, podmínkou pro podpis zůstává především dosažení plné spolupráce s ICTY. Bosna a Hercegovina parafovala Stabilizační a asociační dohodu v prosinci 2007; podpis závisí na splnění politických podmínek, zejména v otázce reformy policie a plné spolupráce s ICTY.

Schengenská spolupráce

Přistoupením České republiky k schengenskému prostoru koncem r. 2007 bylo dosaženo jedné ze zahraničněpolitických priorit ČR. Pro její občany se tak naplnila svoboda volného pohybu osob, a bylo tak završeno téměř desetileté přípravné úsilí politické, legislativní (převzetí schengenského acquis) i technické. ČR harmonizovala činnost svých orgánů odpovědných za vnitřní bezpečnost s činností ostatních států účastnících se schengenské spolupráce.

V r. 2007 probíhaly intenzivní práce na finálních přístupových krocích. Významným bylo rozhodnutí Rady ze dne 12. 6. 2007, kterým ČR od 1. 1. 2007 získala přístup k datům obsaženým v Schengenském informačním systému (SIS). Tento akt umožnil provést poslední fáze schengenských evaluací ve dnech 21. – 24. 9. 2007, které se zaměřily především na využívání SIS. Tento informační systém obsahuje společnou databázi údajů o některých osobách (osobách hledaných za účelem zatčení, pohřešovaných či nežádoucích) a věcech (odcizených vozidlech, dokladech, zbraních) vkládaných a využívaných orgány schengenských států.

Na zasedání Rady justice a vnitra 8. 11. 2007 potvrdili ministři připravenost všech přístupujících států a zároveň informovali o ukončení schengenského hodnotícího procesu.

Toto potvrdili i na neformálním setkání ministrů vnitra nových členských zemí, které se uskutečnilo 26. 10. 2007 v Praze.

Po úspěšné konzultaci v Evropském parlamentu dne 15. 11. 2007 učinila Rada 6. 12. 2007 klíčové rozhodnutí o zrušení kontrol na hranicích a o vstupu ČR do schengenského prostoru. Dne 21. 12. 2007 tak došlo ke zrušení kontrol podél celé hranice ČR, které bylo symbolicky oslaveno na česko-německo-polském trojmezí v Žitavě představiteli všech tří vlád, Evropské komise a portugalského předsednictví. Ke zrušení kontrol na letištích pro lety mezi státy rozšířeného schengenského prostoru došlo 30. 3. 2008.

Samotné zrušení hraničních kontrol nepřineslo žádné zásadní problémy, byla pouze zaznamenána krátkodobá vlna nelegální tranzitní migrace azylantů do sousedních zemí (SRN, Rakouska), která zanedlouho poté ustala. V odpověď na pokusy zneužívat nových možností byla zintenzivněna spolupráce společných pracovišť policie a společných hlídek a je kladen větší důraz na efektivní využívání Dublinského systému.

Česká republika se v následujícím roce 2008 soustředí především na technickou přípravu na zavedení Schengenského informačního systému druhé generace (SIS II). Důležité bude, aby se referenční datum pro zapojení systému SIS II (dosud jaro 2009) dále neodsouvalo na pozdější dobu.

Finanční rámec EU na léta 2007 – 2013

V prosinci 2005 dosáhla Evropská rada dohody o finančním rámci EU pro období 2007–2013. V závěrech Evropské rady je současně obsažena výzva, aby Evropská komise „provedla revizi všech aspektů výdajů EU, včetně Společné zemědělské politiky, a také příjmů, včetně korekce Velké Británie, a předložila zprávu na přelomu let 2008 a 2009“.

Nejvýznamnějším krokem se v této souvislosti stal obecný materiál „Reformovat rozpočet, změnit Evropu – dokument o veřejné konzultaci v souvislosti s přezkumem rozpočtu na období 2008/2009“, který zveřejnila Evropská komise dne 12. 9. 2007. Cílem tohoto dokumentu bylo stimulovat diskusi o budoucím směřování politik EU a jejich financování a Evropská komise zahájila na jeho základě několikaměsíční politickou debatu k dlouhodobým prioritám EU a základním principům obsahu a sestavování rozpočtu Unie.

S ohledem na globalizaci je nutné definovat nové výzvy stojící před EU, a proto by revize finanční perspektivy měla být debatou o směřování Unie v horizontu několika desetiletí. Je zřejmé, že hlavními body evropské debaty se staly změna klimatu, energetika a migrace, a bylo konstatováno, že rozšíření posílilo potřebu podporovat sociální, hospodářskou a teritoriální soudržnost.

Prezkum finanční perspektivy, která je důležitým nástrojem Evropské unie ke splnění jejích politických cílů, se stal jedinečnou příležitostí pro důkladné posouzení rozpočtu EU a jeho financování, aniž by byl současně vyjednáván finanční rámec. Revize rozpočtu je kromě toho pro Evropskou unii možností ukázat, jak používá jeden ze svých nejdůležitějších nástrojů. Výsledkem revize by mělo být vytvoření efektivního rozpočtu, financujícího moderní a efektivní politiky. Formulování budoucích priorit bude muset odhlédnout od aspektů, které jsou pozůstatkem historického vývoje a nerespektují nové výzvy a novou podobu Evropské unie.

Na základě obecného dokumentu Komise si Česká republika v říjnu 2007 stanovila základní priority, na něž se hodlá během diskuse o revizi finanční perspektivy zaměřit. Z pohledu ČR je důležité, aby pro všechny členské státy byly nastaveny rovné podmínky bez ohledu na délku jejich členství v EU. Stejně tak není třeba hledat a zavádět nové zdroje rozpočtu, ani měnit limit pro vlastní zdroje. Vzhledem ke snaze vytvořit spravedlivý systém vlastních zdrojů by měly být odstraněny všechny stávající korekce a neměly by se zavádět žádné nové.

Úspěch revize finanční perspektivy bude souviset především se schopností provést systémovou reformu Společné zemědělské politiky. K prioritním oblastem, na které by se podle názoru ČR měla zaměřit pozornost, patří výzkum, technologický vývoj, konkurenceschopnost, inovace a vedle toho také celoživotní vzdělávání.

Zemědělská politika Evropské unie

Hlavními tématy Společné zemědělské politiky Evropské unie v roce 2007 se staly pokračující reformy jednotlivých společných organizací trhu a příprava na prověrku funkčnosti (Health Check) reformy Společné zemědělské politiky (SZP), která by měla být vyhodnocena na přelomu let 2008 a 2009, tedy v době francouzského a následně českého předsednictví v Radě Evropské unie.

Zejména v 1. polovině roku 2007 (během německého předsednictví) se podařilo přijmout velký „balík“ právních předpisů, ať už v podobě předjednaných kompromisů, nebo přímo v rámci vlastního zasedání. Významným počinem bylo např. přijetí reformy společné organizace trhu s ovocem a zeleninou v rámci „balíku“ reforem SZP, postupně přijímaných od roku 2003. Mezi dalšími přijatými body je třeba zmínit závěry Rady ministrů zemědělství o systému *cross-compliance*, nařízení o zavedení společné organizace zemědělských trhů se zemědělskými produkty a nařízení o ekologické produkci a označování apod.

Co se týká témat důležitých pro ČR v oblasti jednotlivých reforem společných organizací trhu, byla prováděcími nařízeními dokončena reforma cukru, která začala již v předcházejícím roce 2006. Byly schváleny nové podmínky směřující k omezení produkce cukru v EU a zvýšení konkurenceschopnosti sektoru cukru.

Více než po dvou letech vyjednávání se podařilo uzavřít problematiku označování a definice lihovin (ČR úspěšně obhájila dojednané přístupové podmínky v oblasti označování tradiční lihoviny slivovice), dále pravidla pro ochranu kuřat chovaných na maso, dílčí změny v systému financování SZP a další.

V kontextu reformy SZP představila Komise koncem roku 2007 iniciační dokument týkající se prověrky funkčnosti (Health Check). Tato problematika, týkající se renacionalizace přímých plateb, převodu prostředků z I. do II. pilíře, otázek souvisejících s degresivitou plateb vázaných k velikosti zemědělských farem apod., je z pohledu ČR v zemědělství momentálně klíčová a měla by být vyřešena v průběhu roku 2008.

Velkým úspěchem skončilo pro ČR vyjednávání v oblasti reformy sektoru produkce vína, kdy na prosincovém zasedání Rady ministrů zemědělství a rybolovu (17.-19. 12. 2007) bylo po třídním intenzivním vyjednávání dosaženo politické shody v základních otázkách reformy v této oblasti, která by měla být dokončena v průběhu slovinského předsednictví v roce 2008 a formálně přijata na dubnové nebo květnové Radě ministrů zemědělství. Hlavní námitky, které ČR měla k reformě sektoru produkce vína (např. navýšení národní obálky pro ČR či zachování možnosti přislazovat víno při výrobě), se v návrhu podařilo pro ČR uspokojivě vyřešit.

V roce 2007 zahájily svoji činnost Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova, který nastavil pravidla pro podporu a řízení oblastí rozvoje venkova pro období 2007-2013, a Evropský rybářský fond, který rovněž nastavil podmínky a podpory pro období 2007-2013.

Česká republika byla vůbec první zemí EU, která dosáhla schválení Programu rozvoje venkova pro období 2007-2013.

Energetika

Rok 2007 byl důležitým pro budoucnost energetické politiky EU. Dění na evropské scéně bylo ovlivněno kontinuální diskuzí o zajištění energetické bezpečnosti a událostmi na mezinárodní scéně. Energetika se dostala do popředí diskusí na nejvyšší politické úrovni jak na poli komunitárním, tak i na jiných fórech (např. na ministerských konferencích k energetice v Egyptě nebo na Kypru). Byla jedním z hlavních témat mj. na zasedáních Evropské rady v roce 2007 i na setkáních se třetími zeměmi jako Ruskem, USA nebo Japonskem.

Na základě výzvy Evropské rady z března 2007 předložila Evropská komise 19. 9. 2007 třetí liberalizační „balíček“ pro vnitřní trh s energií, směřující k prohloubení a dotvoření vnitřního trhu s energií. Návrh byl poté postoupen Radě a Evropskému parlamentu k dalšímu projednávání. „Balíček“ obsahuje mimo jiné návrh vlastnického oddělení (ownership unbundling) provozovatelů přenosových soustav (v elektroenergetice) a provozovatelů přepravních soustav (v plynárenství) od dodavatelských a výrobních aktivit (výroba elektřiny a produkce plynu). Česká republika se aktivně zapojila do diskusí o evropské energetické politice, ať už v rámci jednání na úrovni Evropské rady a Rady pro energetiku, či v souvislosti s přípravou klimaticko-energetického „balíčku“, který byl zveřejněn v lednu 2008.

Lisabonská strategie

Realizace Lisabonského procesu se v roce 2007 nacházela ve svém druhém období implementace tříletého cyklu 2005-2008. Počátek roku byl již tradičně věnován přípravě jarního summitu EU, kdy v rámci jednotlivých formací Rady byla projednávána pravidelná Výroční zpráva, kterou Evropská komise zveřejnila v polovině prosince 2006.

Zpráva, která hodnotila dosažený pokrok v rámci realizace strukturálních reforem, konstatovala, že implementace Lisabonského procesu začíná přinášet výsledky, a vyzývala členské země, aby využily hospodářského oživení k urychlení realizace svých reformních plánů. Česká republika byla vyzvána k přijetí kroků za účelem zlepšení dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí, zvyšování výdajů a efektivnosti veřejných investic do oblasti

výzkumu a vývoje a dále modernizace ochrany zaměstnanců, včetně zvýšení diverzifikace nabídky terciárního vzdělávání.

Jarní Evropská rada potvrdila nutnost pokračování strukturálních reforem a konsolidaci veřejných rozpočtů, posílení čtyř svobod v rámci vnitřního trhu a zlepšení rámcových podmínek pro inovace.

Vnější vztahy Evropské unie se třetími zeměmi v oblasti prvního a třetího pilíře

Česká republika v rámci společné obchodní politiky Evropské unie pokračovala v aktivním prosazování svých obchodněpolitických zájmů, které vyplývají z principů jejího členství ve Světové obchodní organizaci (WTO). Česká republika hájí politiku liberalizace mezinárodního obchodu zbožím a službami a odstraňování existujících tarifních i netarifních překážek obchodu a angažuje se v oblastech dodržování práv duševního vlastnictví, boje proti padělatelství, zadávání veřejných zakázek a podpory rozvojovým zemím v přístupu na světové trhy. Zahraniční politika ČR podporovala provázanost obchodní politiky se základními politicko-bezpečnostními a politicko-sociálními principy mezinárodních vztahů (demokracie a lidská práva, dobré vládnutí a boj proti korupci, boj proti terorismu, nešíření zbraní hromadného ničení, migrace a readmise a mezinárodní trestní soud).

V oblasti multilaterální obchodní politiky EU byla i v r. 2007 klíčovou oblastí mnohostranná obchodní jednání na platformě WTO o Rozvojovém programu z Dauhá (Doha Development Agenda - DDA). Zintenzivnění jednání koncem roku 2007 dává naději, že se podaří uzavřít toto kolo jednání do konce roku 2008.

V roce 2007 pokračovala jednání vedená Evropskou komisí o dohodách o ekonomickém partnerství (Economic Partnership Agreements - EPAs) se zeměmi Afriky, Karibské oblasti a Tichomoří (AKT), které vytvářejí komplexní rámec obchodně-ekonomické spolupráce mezi EU a zeměmi AKT. Dohody jsou nástrojem k postupnému odstraňování překážek obchodu a posílení spolupráce v oblastech souvisejících s obchodem, mají i podstatnou rozvojovou dimenzi a podporují regionální integraci. Tento koncept vychází ze základu smluvní úpravy vztahů mezi EU a AKT, jímž je Dohoda o partnerství z Cotonou, která zavázala smluvní strany k tomu, aby do konce roku 2007 dojednaly takové obchodní uspořádání, které bude v souladu s pravidly WTO. Evropské komisi se podařilo parafovat celkem osm dohod s regiony AKT, jež zabránily hrozbě zavedení méně výhodného

obchodního režimu pro některé z těchto zemí, vyplývajícího z ukončení výjimky udělené WTO do konce roku 2007. Nicméně původní záměr, tj. uzavření a provádění plnohodnotných EPAs se (s výjimkou finální dohody se zeměmi karibské oblasti), splnit nepodařilo a podstatná část tohoto úkolu zůstává pro rok 2008. Česká republika se aktivně zapojila do přípravy těchto jednání a plně podporovala podstatu a cíle spolupráce EU se zeměmi AKT. Uzavření EPA je i pro ČR odpovědí na globální výzvu integrace ekonomik zemí AKT do světového hospodářského systému.

V rámci WTO dospěl v roce 2007 k závěru proces přístupu Ukrajiny do WTO, ježž ČR plně podporovala.

Další oblastí, na níž se ČR významně podílela, byla příprava negociace široce pojatých obchodních smluv s Čínskou lidovou republikou, se zeměmi ASEAN, Korejskou republikou a Indií a asociačních dohod se zeměmi Andské skupiny a Střední Ameriky.

Česká republika podporovala integrační proces v oblasti Balkánu a posílení evropské perspektivy pro jeho země i v oblasti vzájemných ekonomických vztahů. Přístupová jednání s Chorvatskem uspokojivě pokračovala. Po technické stránce byla dokončena jednání o Stabilizační a asociační dohodě s Bosnou a Hercegovinou a Srbskem.

Velký význam ČR přikládá rozvoji transatlantických vztahů s USA a Kanadou. Česká republika uvítala rozhodnutí summitu EU-USA o zřízení Transatlantické ekonomické rady. Na jejích cílech a programu, který povede k rozvoji ekonomické spolupráce a v jejím rámci mj. k postupnému odstraňování překážek vzájemného obchodu, zjednodušení regulačních předpisů obou stran a vzájemnému uznávání účetních standardů, se v rámci konzultací podílela významně i ČR.

Vnitřní trh Evropské unie

Rok 2007 měl být z pohledu České republiky klíčový především s ohledem na to, že se Evropská komise rozhodla připravit dlouho očekávaný strategický dokument *Single Market Review (Revize strategie vnitřního trhu, dále SMR)*, který měl naznačit cesty, jimiž se bude vnitřní trh v následujících letech ubírat. Pro Českou republiku bylo představení revize klíčové i z toho pohledu, že řada iniciativ, jež budou na základě SMR představeny, bude s největší pravděpodobností projednávána v období českého předsednictví. Přestože finální podoba revidované strategie vnitřního trhu byla publikována až v závěru roku 2007, první směry,

kterými se SMR měla vydat, načrtla Komise již počátkem roku 2007 v podobě tzv. *Interim reportu*, tedy zprávy předcházející finálnímu představení Revize. Prozatímní zpráva poněkud překvapivě konstatovala, že reforma vnitřního trhu je v zásadě dokončena. Potřebné legislativní instrumenty jsou k dispozici a teoreticky pokrývají dokonalé fungování všech čtyř základních svobod. Rezervy však Komise viděla v praktické stránce uplatňování evropského práva, kde se stále ukazuje, že některé oblasti vnitřního trhu nefungují tak, jak by se dalo očekávat. Druhým pilířem revidované strategie se pak mělo stát zaměření Komise na zdokonalení vynucování evropského práva.

Vedle klasických institutů, jako jsou infringement či soudní řízení, se Komise poprvé více soustředila na podporu úspěšných projektů mimosoudního řešení sporů, jako jsou SOLVIT či FIN—NET. Revize strategie vnitřního trhu, představená v listopadu 2007, pak naznačenou cestu jen potvrdila. I v Revizi samotné pak našla Česká republika odraz některých hodnot, které jsou z hlediska českých zájmů ve fungování vnitřního trhu nepostradatelné. Především se v tomto smyslu jedná o několikrát avizovanou snahu EK odstranit bariéry ve fungování vnitřního trhu a jeho čtyř svobod – tuto iniciativu Česká republika „adoptovala“ za vlastní také prostřednictvím motto českého předsednictví („Evropa bez bariér“).

Evropská investiční banka (EIB)

Evropská investiční banka (EIB) je autonomním orgánem v rámci struktury Evropské unie (EU), vytvořeným k financování kapitálových investičních projektů, které naplňují cíle jednotlivých politik EU. Byla zřízena Římskou smlouvou v roce 1958 v rámci rozhodnutí o založení Evropských společenství (ES). Těžiště aktivit EIB je v členských státech EU, mimo území EU se podílí na uskutečňování politik EU pro rozvoj a spolupráci, v jejichž rámci poskytuje úvěry více než 150 zemím. Vrcholnými orgány EIB jsou Rada guvernérů (složená z ministrů, zpravidla financí, členských zemí), Správní rada, Řídící výbor a Kontrolní výbor.

EIB působí v České republice od roku 1992. Její činnost v ČR je upravena třemi Rámcovými dohodami (č. 250/1994 Sb., č. 155/1999 Sb. a č. 280/1998 Sb.), které zůstávají v platnosti i po vstupu ČR do EU. Okamžikem vstupu do EU se ČR spolu s ostatními členskými státy stala také členem EIB. Na činnost EIB v České republice je přímo aplikován Statut EIB, který je jedním z Protokolů Smlouvy o založení ES. Podíl ČR na upsaném

kapitálu EIB činí 1 258,8 mil. EUR (0,764 % z celkové hodnoty upsaneho kapitálu EIB 163 653,7 mil. EUR). Splatná částka činí 62,9 mil. EUR (5 % z upsane částky).

Od roku 1992 do 31. 12. 2007 uzavřela EIB v České republice úvěrové smlouvy v celkové hodnotě cca 7 761 mil. EUR, z toho činily úvěry na plnění funkcí státu cca 2 532 mil. EUR, úvěry krajům a municipalitám cca 1 169 mil. EUR a úvěry soukromému sektoru 4 060 mil. EUR; z toho v roce 2007 bylo 533 mil. EUR poskytnuto na plnění funkcí státu, 375 mil. EUR krajům a municipalitám a 691 mil. EUR soukromému sektoru.

V roce 2007 podepsala ČR jednu novou smlouvu o úvěru od EIB, a to na spolufinancování projektů v rámci Operačního programu Doprava (14 mld. Kč).

V návaznosti na rostoucí význam vnější politiky Evropské unie se rozvíjelo i působení EIB v této oblasti. V současné době EIB plní funkci hlavního finančního zprostředkovatele zahraniční politiky EU, zejména v oblasti rozvojové spolupráce. Od získání plného členství v EU se na této činnosti podílí také Česká republika. Prostřednictvím EIB se realizují finanční nástroje sjednané mezinárodními dohodami členských zemí EU se zeměmi oblastí Afriky, Karibiku a Pacifiku (ACP). EIB vystupuje jednak jako správce a zprostředkovatel alokace prostředků z Evropského rozvojového fondu (EDF), financovaného plně členskými státy EU a také jako poskytovatel úvěrů ze svých vlastních zdrojů. Na podporu těchto úvěrů členské státy EU poskytují garanci. V průběhu roku 2007 byly vypracovány návrhy příslušných mezinárodních smluv (Smlouva o záruce a Smlouva o správě nedoplatků), jejichž konečné znění i otázky spojené s podpisem se nyní projednávají. Prostřednictvím nového finančního instrumentu ENPI (European Neighbourhood Policy Instrument) se EIB také profiluje jako hlavní zprostředkující orgán pro naplňování Evropské politiky sousedství, která je orientována dvěma směry: na jih – do oblasti Středomoří a na východ: tedy do zemí, ve kterých můžeme efektivně navázat na tradiční spolupráci.

Rozvojová spolupráce a humanitární pomoc

Rok 2007 byl soustředěn na rozpracování některých významných závazků EU přijatých v roce 2005. V oblasti efektivity pomoci byla věnována pozornost zejména otázkám komplementarity a dělby práce mezi donory. Evropská unie přijala tzv. Kodex chování o komplementaritě a dělbě práce, obsahující 11 principů pro dosažení větší komplementarity

mezi zeměmi EU. Evropská unie taktéž přijala Strategii EU pro Aid for Trade, ve které jsou rozpracovány finanční závazky EU přijaté v roce 2005 v Hongkongu, tj. věnovat do roku 2010 minimálně 2 mld. EUR ročně na pomoc spojenou s obchodem. Dalším důležitým koncepčním materiálem přijatým na úrovni EU byl konsenzus pro humanitární pomoc, který stanovuje základní zásady pro poskytování humanitární pomoci třetím zemím. Česká republika se aktivně podílela na zpracovávání všech uvedených dokumentů. Důležitými rozvojovými tématy roku 2007 byly bezpečnost a rozvoj a problematika tzv. křehkých států.

Evropská unie se rovněž v souladu s Evropským rozvojovým konsenzem zaměřila na zajištění toho, aby se její cíle a zásady odrážely ve strategiích intervence na regionální úrovni. Dobrým příkladem uplatnění konsenzu je Strategie EU pro Afriku, která byla schválena v prosinci 2007 v Lisabonu během druhého summitu EU-Afrika a která je prvním evropským integrovaným politickým rámcem pro zlepšení koordinace a soudržnosti politik a nástrojů EU a členských států vůči africkému kontinentu.

V roce 2007 ratifikovala ČR revizi Dohody z Cotonou, která je smluvním základem pro vztahy mezi EU a regionem AKT. Naplňování rozvojových programů v zemích AKT se realizuje prostřednictvím finančních zdrojů Evropského rozvojového fondu (*European Development Fund – EDF*). V roce 2007 bylo přijato finanční a implementační nařízení pro tzv. 10. EDF. Celková částka 10. EDF je 22,7 mld. EUR pro období 2008 – 2013. Česká republika se bude nově podílet na financování tohoto fondu, a to částkou cca 3,5 mld. Kč. Pro ČR, resp. soukromé společnosti, nevládní organizace apod. se zároveň poprvé otevírá možnost podílet se na realizaci rozvojových projektů financovaných z prostředků EDF ve všech zemích AKT. Za tímto účelem uspořádalo MZV v říjnu 2007 seminář na téma „Evropský rozvojový fond: Výzva pro Českou republiku“, jehož cílem bylo mimo jiné přiblížit rozvojovou problematiku zemí AKT široké veřejnosti.

Zastupování České republiky před soudními orgány Společenství

Zastupování České republiky před soudními orgány Společenství, tj. Soudním dvorem ES, Soudem prvního stupně a Soudem pro veřejnou službu (souhrnně „Evropský soudní dvůr“), zajišťuje od vstupu ČR do EU ministerstvo zahraničních věcí, v jehož rámci je výkonem této agendy pověřen vládní zmocněnec (usnesením vlády ČR č. 422 z 5. 5. 2004 jím byl jmenován T. Boček). Jeho činnost je vymezena usnesením vlády ČR č. 113 ze 4. 2. 2004 o Statutu vládního zmocněnce pro zastupování ČR před Soudním dvorem ES a Soudem

prvního stupně. Usnesením vlády ČR č. 435 z 13. 4. 2005 byla jeho pravomoc rozšířena rovněž na zastupování ČR před Soudním dvorem Evropského sdružení volného obchodu.

Výbor vládního zmocněnce, mezirezortní poradní a konzultační orgán, se v roce 2007 scházel na pravidelných zasedáních přibližně jednou měsíčně. Jeho prostřednictvím vládní zmocněnec informoval jednotlivé resorty o vývoji případů před soudními orgány Společenství a o vyjádřeních ČR v jednotlivých kauzách. Dále byly na zasedáních výboru diskutovány zejména otázky týkající se problematické transpozice komunitárních předpisů a připravované reformy soudních orgánů ES.

V roce 2007 bylo proti České republice nově zahájeno 43 tzv. řízení o porušení Smlouvy (řízení o porušení komunitárního práva), jejichž prostřednictvím dbá EK na dodržování *acquis communautaire* ze strany členských států. Oproti roku 2006 se jedná o pokles počtu nově započatých řízení cca o třetinu (v roce 2006 bylo zahájeno 64 řízení); celkový počet řízení zahájených proti ČR od doby vstupu do EU do konce roku 2007 činil 338 případů. Z těchto případů se podařilo značnou část zastavit před tím, než se dostaly do fáze žaloby k Evropskému soudnímu dvoru - ke konci roku 2007 tak činil počet probíhajících řízení 74, z toho 49 řízení se k tomuto datu nacházelo v první procesní fázi (formální upozornění), 23 řízení ve druhé procesní fázi (odůvodněné stanovisko) a dvě řízení ve fázi žaloby před Evropským soudním dvorem.

V roce 2007 bylo proti ČR podáno šest žalob k Soudnímu dvoru ES. Celkem bylo vyneseno proti ČR šest odsuzujících rozsudků (ve dvou případech se jednalo o žaloby podané v roce 2006, ve čtyřech případech byly v roce 2007 podány žaloby a zároveň došlo v témže roce k vynesení rozsudku). Všechny z odsuzujících rozsudků se týkaly neúplné transpozice směrnic v oblasti zdravotnictví, resp. léčiv.

Z celkového počtu 338 řízení bylo ukončeno ke konci roku 2007 ve fázi před podáním žaloby 256 řízení, po podání žaloby (stažení žaloby) dvě řízení a vynesením rozsudku šest řízení.

Důvody zahájení nových řízení proti České republice v roce 2007 byly neprovedení včasné transpozice komunitárních předpisů (celkem 27 případů) nebo namítaný věcný rozpor s komunitárním právem (celkem 16 případů). Z významných řízení s věcným obsahem zahájených v roce 2007 lze jmenovat např. namítané zadávání zakázek v autobusové dopravě v Ústeckém kraji v rozporu se směrnicemi o veřejných zakázkách; namítané porušení

předpisů v oblasti sítě NATURA v souvislosti s výstavbou silnice R 55 v Jihomoravském kraji, nevymezení chráněných oblastí sítě NATURA, resp. jejich vymezení v menší než stanovené rozloze na několika místech v ČR (zejména se jedná o Českobudějovické rybníky a rybník Dehtář na Třeboňsku); namítanou nesprávnou aplikaci výjimky z jednotné minimální sazby DPH na dodávky živých zvířat, zejména koní; namítanou neúplnou transpozici směrnice o zadávání veřejných zakázek, resp. namítané neúplné provedení směrnic z oblasti ochrany životního prostředí ve vnitrostátním právním řádu (jednalo se především o směrnice SEVESO I a II a směrnici o nakládání s geneticky modifikovanými organismy).

V řízeních o předběžné otázce, kterými se národní soudy členských států obracely na Soudní dvůr ES s dotazem na výklad určitého ustanovení aktu komunitárního práva či na jeho platnost, obdržel vládní zmocněnec v roce 2007 cca 430 podání v celkem 218 řízeních. Vládní zmocněnec se aktivně účastnil řady řízení, jež se určitým způsobem týkala právního či faktického stavu v České republice, předložením vyjádření (celkem ve dvanácti řízeních, z toho ve dvou případech přednesl vládní zmocněnec vedle písemného vyjádření také řeč v ústní části řízení). Vyjádření směřovala mj. do oblasti obecných principů komunitárního práva, veřejných zakázek, trestního práva, pracovního práva, životního prostředí či vnitřního trhu.

V roce 2007 se Soudní dvůr ES zabýval také předběžnými otázkami podanými českými soudy. Jednalo se o pět řízení, z nichž tři byla zahájena již v roce 2006. Ve dvou případech Soudní dvůr odpověděl na předběžné otázky svým rozhodnutím (předběžné otázky ve věci C-64/06 *Český Telecom* a ve věci C-161/06 *Skoma Lux*), v dalších dvou případech skončilo řízení z procesních důvodů, aniž by bylo rozhodnuto meritorně (v případě C-282/06 *OSA* vzal Krajský soud v Praze svou otázku zpět a stejně se zachoval Rozhodčí soud Hospodářské komory ČR a Agrární Komory ČR v případě C-126/07 *Reisebüro Bühler*). Zatím poslední česká předběžná otázka (věc C-572/07 *RLRE Tellmer Property*) byla předložena na konci roku 2007 Krajským soudem v Ústí nad Labem a týká se výkladu Šesté směrnice o harmonizaci právních předpisů členských států v oblasti daně z přidané hodnoty. Vládní zmocněnec se v roce 2007 vyjadřoval v obou výše uvedených případech předběžných otázek předložených českými soudy, ve kterých bylo Soudním dvorem vydáno meritorní rozhodnutí.

Česká republika a Společná zahraniční a bezpečnostní politika Evropské unie

Česká republika vnímá své zapojení do Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU (SZBP) jako integrální součást svého členství v EU. V průběhu roku 2007 se ČR i nadále plně podílela na tvorbě a provádění zahraniční politiky EU, a to na úrovni pracovních skupin, v Politickém a bezpečnostním výboru EU (COPS), ve Výboru stálých představitelů (COREPER) a na schůzkách politických ředitelů a evropských korespondentů. Česká republika se účastnila zasedání Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy (GAERC) na úrovni ministrů zahraničních věcí, neformálních schůzek ministrů zahraničních věcí (Gymnich) a některých schůzek EU se třetími zeměmi.

Česká republika se snažila plně a konstruktivně využívat svůj status člena EU na všech výše zmíněných fórech. V pracovních skupinách se ČR podílela na přípravě materiálů pro Radu EU a na výměně informací, v COPS na přípravě stanovisek k aktuálním zahraničněpolitickým otázkám. Dále se spoluúčastnila na přípravě a následné implementaci nástrojů SZBP, kterými jsou deklarace a demarše předsednictví a společné postoje a akce Rady EU. Česká republika se účastnila spolupráce zastupitelských úřadů členských států EU ve třetích zemích a podílela se na vypracování hodnotících, situačních a doporučujících zpráv týkajících se třetích zemí. Tři české zastupitelské úřady působily v druhé polovině roku 2007 jako místní zástupná předsednictví EU. Intenzivní politický dialog probíhal rovněž na půdě mezinárodních organizací (především OSN, OBSE), kde ČR koordinovala své postoje s pozicemi ostatních členských zemí EU s cílem prosazování unijních politik.

Upevňování transatlantického strategického partnerství bylo jednou z hlavních priorit německého i portugalského předsednictví. Mezi hlavní oblasti posilování vzájemné spolupráce patřila kromě ekonomické sféry rovněž témata důležitá pro světovou bezpečnost a prosperitu, jako jsou změny klimatu, nedostatek surovin a zdrojů a v neposlední řadě mezinárodní krize a konflikty. Zásadními prioritami zůstaly i boj proti terorismu, dialog o lidských právech a demokratizace.

Výrazným milníkem ve vývoji vzájemných vztahů byl summit EU-USA (Washington, 30. 4. 2007), během kterého se obě strany dohodly mj. na potřebě rozvoje efektivního multilateralismu v úzké souvislosti s probíhajícími reformami OSN. Úspěšně pokračovala také spolupráce na Blízkém východě, v otázce iránského nukleárního programu, při rekonstrukci Iráku, v Afghánistánu a v oblasti západního Balkánu. S bezpečnostními

otázkami souvisely také jednání obou stran zaměřená na posilování bezpečnosti hranic, pravidelné konference o financování terorismu a průběžné diskuse o právním rámci společného boje proti terorismu. Již tradičním tématem pak byly otázky vzájemného vízového styku.

Na rozdíl od předchozího roku se uskutečnil také summit EU-Kanada (Berlín, 4. 6. 2007). Strany během jednání identifikovaly jako společné strategické zájmy udržení míru a bezpečnosti ve světě, vzájemnou ekonomickou spolupráci a boj proti změně klimatu. Nové cíle byly také vytyčeny v rámci dialogu o bezvízovém styku pro všechny občany zemí EU. Významné bylo ustavení spolupráce mezi Kanceláři pro stabilitu a rekonstrukci obou stran (START).

Rok 2007 byl významným pro další rozvoj vztahů Evropské unie se zeměmi západního Balkánu. Evropská unie se zaměřila především na pokračování stabilizačního a asociačního procesu. Dne 15.10. 2007 byly podepsány Stabilizační a asociační dohoda (SAD) a Prozatímní dohoda s Černou Horou. Podmínkou pro plnou účinnost SAD se Srbskem zůstává plná spolupráce s ICTY. Podmínkami pro podpis SAD s Bosnou a Hercegovinou (parafována 4.12.2007) zůstaly po celý rok 2007 implementace schválené reformy policie, reforma veřejné správy a veřejnoprávního vysílání a plná spolupráce s ICTY. Evropská komise na podzim 2007 předložila pravidelné hodnotící zprávy pro jednotlivé země západního Balkánu a návrhy evropských/přístupových partnerství.

V červnu přijala Rada EU rozhodnutí o jmenování M. Lajčáka do funkce zvláštního představitele EU pro Bosnu a Hercegovinu, ve které tento slovenský diplomat působí od 1.7.2007.

Klíčovou otázkou pro další vývoj v regionu je Kosovo. Během vyjednávání mezi Bělehradem a Prištinou pod patronací mezinárodního společenství se potvrdilo, že kompromisní dohoda není možná. Evropská rada v závěrech ze 14.12.2007 tuto realitu potvrdila a uvedla, že současný status je neudržitelný a je třeba postoupit k řešení, které posílí regionální stabilitu. V průběhu roku 2007 pokračovala příprava mezinárodní struktury v Kosovu a mise ESDP na podporu právního státu.

Česká republika po celé sledované období v souladu se svojí strategií vůči zemím západního Balkánu podporovala jejich co nejrychlejší integraci do EU za podmínky splnění kritérií platných pro kandidátské země. Zasadila se o maximální pokrok ve vztahu

k jednotlivým zemím. Zejména se pak jednalo o vytyčení perspektivy liberalizace vízového režimu (v návaznosti na podpis dohod o zjednodušení vízového styku v září 2007) za předpokladu splnění konkrétních podmínek.

Země východní Evropy prošly v roce 2007 složitým vnitropolitickým vývojem, který byl do značné míry ovlivněn také přetrvávajícími regionálními konflikty na jejich území a komplikovanými vztahy s Ruskem. Za této situace se plně projevíly výhody Evropské politiky sousedství. Evropská politika sousedství byla vytvořena jako jednotný rámec pro vztahy se zeměmi sdílejícími pozemní či mořskou hranici s Evropskou unií, včetně Ukrajiny, Moldavska, Gruzie, Arménie a Ázerbájdžánu. Je implementována prostřednictvím bilaterálních dohod o vzájemné spolupráci, které, i přes určitou nestabilitu regionu, umožnily praktický pokrok v transformačním procesu jednotlivých zemí. Právě tento pokrok utvrdil Českou republiku v přesvědčení, že Evropská politika sousedství je efektivním nástrojem k co nejtěsnějšímu přiblížení východoevropských zemí k EU.

Česká republika proto přivítala řadu tematických dokumentů, ve kterých Evropská komise detailněji představila možnosti zefektivnění spolupráce se sousedními zeměmi v oblastech ekonomické integrace, migrace, řešení regionálních konfliktů a některých dalších. Za obzvlášť významný pak považovala dokument Evropské komise „*Silná Evropská politika sousedství*“ z prosince 2007, který jako tři hlavní principy spolupráce EU s jejími sousedy vyzdvihl principy spoluvlastnictví, diferenciací a regionální spolupráce.

V oblasti reformy a prohlubování spolupráce s EU postupovala nejrychleji Ukrajina. Mezi nejvýznamnější úspěchy patří zahájení jednání o posílené dohodě o vzájemných vztazích EU-Ukrajina počátkem roku a jejich zdárný průběh. Dalšími úspěchy jsou uzavření dohody o vízové facilitaci pro oblast krátkodobých víz a readmisi a přípravy na zahájení jednání o komplexní dohodě o zóně volného obchodu.

Dohody o vízové facilitaci a readmisi byly sjednány také s Moldavskem. Za výrazný úspěch je možné pokládat dokončení jednání o udělení obchodních preferencí Moldavsku a otevření Společného centra EU pro přijímání vízových žádostí v Kišiněvě. Zvláštní představitel EU P. Semneby nadále pokračoval ve své činnosti v zemích jižního Kavkazu, kde se i přes složitou situaci podařilo dosáhnout významného pokroku v implementaci Akčních plánů.

V listopadu 2007 proběhla návštěva H. Schmidové ze sekretariátu J. Solany v Bělorusku. Návštěva dala impuls k nové debatě o přístupu EU k této zemi, jejíž nedemokratický režim zatím neumožňuje běžnou spolupráci obou stran. Evropská unie stanovila pro zahájení takové spolupráce dvanáct podmínek. Do doby jejich splnění hledá Unie možnosti, jak přispět k rozvoji Běloruska prostřednictvím podpory občanské společnosti. Koncem roku Evropská komise po dlouhém vyjednávání uzavřela s Běloruskem dohodu o otevření své delegace v Minsku.

Vztahy s Ruskem, které jsou upraveny rámcem Partnerství a spolupráce, byly nadále ovlivňovány snahami Ruska o vymezení jeho vedoucí role na mezinárodní scéně. Rusko pokračovalo ve svém úsilí o prosazování svých zájmů prostřednictvím bilaterálních jednání s členskými státy EU. Ani summity EU-Rusko v Samaře a Mafře nepřinesly posun v zablokovaných jednáních o nové dohodě o vzájemných vztazích a Rusko nadále odmítalo jakákoliv substantivní jednání o stavu lidských práv v zemi.

Rok 2007 byl významný pro vývoj vztahů mezi EU a státy Střední Asie. Evropská rada přijala v červnu 2007 Strategii EU pro Střední Asii, jejímž cílem je zastřešit aktivity EU a členských států v regionu, určit priority působení a prosadit větší viditelnost EU ve Střední Asii. Během německého předsednictví proběhla dvě setkání s představiteli Střední Asie ve formátu trojky ministrů zahraničních věcí: v Astaně dne 28. 3. 2007 a v Berlíně dne 30. 6. 2007. Během portugalského předsednictví navštívila trojka EU čtyři z pěti zemí Střední Asie, aby prodiskutovala s místními představiteli implementaci Strategie a aby bylo možné určit prioritní projekty pro každou zemi.

Česká republika se po celé sledované období podílela na utváření Strategie pro Střední Asii. V souvislosti s její implementací proběhlo dne 13.12.2007 v Bruselu neformální koordinační setkání donorů, které iniciovala ČR s podporou ostatních států Visegrádské spolupráce.

Mezi EU a Uzbekistánem došlo ve sledovaném období k postupnému zesílení kontaktů; problémy spojené s lidskoprávní situací však přetrvávají. V dubnu 2007 proběhlo v Taškentu druhé setkání expertů k „andžanským událostem“. V květnu se uskutečnilo první kolo lidskoprávního dialogu rovněž v Taškentu. Ve věci sankcí EU proti Uzbekistánu obnovila Rada EU dne 14. 5. 2007 na dalších šest měsíců vízové restriktce týkající se osmi osob. Dne 15. 10. 2007 rozhodla Rada obnovit zbraňové embargo na dalších dvanáct měsíců

i vízové restriktce. Rada zároveň rozhodla odložit implementaci vízových restriktcí po dobu šesti měsíců, aby motivovala Uzbekistán ke zlepšení lidskoprávní situace. Česká republika v druhé polovině roku 2007 vykonávala místní předsednictví EU v Uzbekistánu.

V otázce blízkovýchodního mírového procesu pokračovala spolupráce EU s partnery v rámci Kvartetu. Kvartet prokázal svoje odhodlání řešit problémy na Blízkém východě jmenováním zvláštního představitele, kterým se stal T. Blair. Evropská unie se aktivně podílela na konferenci v Annapolis konané 27. 11. 2007, která vyústila v podepsání společného prohlášení prezidenta M. Abbáse a premiéra E. Olmerta o zahájení jednání vedoucích k uzavření mírové dohody před koncem roku 2008. Evropská unie byla významným účastníkem i na následné Mezinárodní donorské konferenci v Paříži 17. 12. 2007, která vyústila v příslib částky 7,4 mld. USD na podporu budování budoucího palestinského státu. Kritická humanitární situace v Gaze vedla EU k zesílenému úsilí v oblasti humanitární pomoci. Rada EU schválila na svém ministerském zasedání v listopadu strategický dokument k budování míru na Blízkém východě. V závěru roku bylo dosaženo dohody s izraelskými úřady o akreditační proceduře mise EUPOL COPPS, jejímž cílem je posilování kapacit palestinských bezpečnostních složek v oblasti udržování pořádku.

Rok 2007 byl příznačný rovněž zvýšeným zapojením arabských států do blízkovýchodního mírového procesu. Delegace Ligy arabských států (LAS) se zúčastnila zasedání Rady ministrů 14. 5. 2007, kde prezentovala Arabskou mírovou iniciativu, která byla vyhlášena na předcházejícím summitu LAS v Rijádu. Také konference v Annapolis se zúčastnil značný počet arabských partnerů.

V Libanonu pokračovala institucionální krize. Evropská unie podporovala nadále suverenitu, nezávislost, jednotu a stabilitu libanonského státu v souladu s rezolucemi RB OSN 1559, 1680, 1701 a 1757. Evropská unie potvrdila svoji roli hlavního donora Libanonu v rámci konference Paříž III, kde přísliby členských států EU tvořily 40 % částky přislíbené libanonské vládě na implementaci ekonomických a sociálních reforem. Členské státy EU jsou rovněž hlavními přispěvateli do mise UNIFIL, kterou lze hodnotit za rok 2007 i přes některé incidenty jako úspěšnou. Evropská unie aktivně podpořila zřízení Zvláštního tribunálu OSN pro Libanon, který bude umístěn na území Nizozemska.

Evropská unie se aktivně účastnila přípravného procesu Mezinárodního kompaktu s Irákem (*International Compact with Iraq, ICI*), který byl spuštěn v květnu 2007. Kompakt

zakotvuje podporu mezinárodního společenství pro implementaci závazků irácké vlády v ekonomické, politické a bezpečnostní oblasti. Evropská unie se rovněž aktivně zapojila do dialogu na úrovni sousedních zemí Iráku a pokračovala v dialogu se státy regionu za účelem posílení snah o stabilizaci Iráku. Pokračovala práce mise EUJUST LEX, jejímž úkolem je podpora zlepšování kapacit policejního a soudního sektoru. Styčná kancelář mise EUJUST LEX byla v roce 2007 obsazena dvěma příslušníky Policie ČR. V roce 2007 proběhla dvě kola vyjednávání o Dohodě o obchodu a spolupráci, která by měla být smluvním základem vztahů EU-Irák a měla by podpořit integraci Iráku do mezinárodního hospodářského systému.

Vztahy EU s Íránem byly nadále poznamenány nedostatečným pokrokem v otázkách důvěryhodnosti íránského jaderného programu, podpory terorismu a jeho role v regionu, a to zejména blízkovýchodním mírovém procesu. Prioritou EU byla situace v oblasti lidských práv v Íránu, která se dle názoru EU zhoršila. Dialog EU-Írán o lidských právech se ani v roce 2007 nepodařilo uskutečnit. V otázce jaderného programu podporovala EU aplikaci sankčního režimu a přijetí další rezoluce RB OSN, přičemž nicméně stále vyvíjela snahy o dosažení diplomatického řešení.

Oblast Afriky byla důležitým tématem v průběhu celého roku s ohledem na druhý summit EU-Afrika (Lisabon, 7.-9. 12. 2007). Summit byl hodnocen jako velmi úspěšný a jeho výsledkem je schválení dvou důležitých dokumentů: *Společné strategie EU-Afrika* a *Akčního plánu*, který má zajistit implementaci ambiciózního programu spolupráce mezi oběma kontinenty.

Evropská unie se věnovala v rámci Afriky především aktuálním krizovým oblastem a probíhajícím transformačním procesům. Centrem pozornosti a aktivit EU zůstal region Velkých afrických jezer, zejména konflikt na východě Demokratické republiky Kongo (DRK). Dne 1. 7. 2007 zahájila činnost integrovaná mise EUPOL RD Congo, která má za úkol podporovat vládu DRK v reformě policejního sektoru. Práce mise EUSEC RD Congo, jejímž cílem je podpora reformy bezpečnostního sektoru, pokračovala v průběhu celého roku. Obě mise úzce spolupracují.

Evropská unie pokračovala ve svém angažmá v konfliktu v Súdánu/Dárfúru prostřednictvím podpory mediačního úsilí OSN a AU a apelování na všechny strany, aby hledaly řešení politickou cestou. Súdánská vláda ustoupila tlaku EU a mezinárodního společenství, a mohly tak být zahájeny práce na transformaci mise AMIS v Dárfúru na

hybridní misi UNAMID pod vedením OSN a AU. Zvláštní představitel EU pro Súdán cestoval pravidelně do regionu, kde vedl dialog se všemi aktéry relevantními pro krizi v Dárfúru i pro řešení implementace mírové dohody mezi severem a jihem Súdánu (CPA). Vzhledem k pokračující nestabilitě v hraničních regionech s Čadem a Středoafričké republiky přijala Rada EU v říjnu 2007 Společnou akci pro vyslání vojenské ESDP mise EUFOR Tchad/RCA do těchto regionů.

Evropská unie se dále zabývala zlepšováním politické, bezpečnostní a humanitární situace v Somálsku. Evropská unie uvítala pozitivní vývoj, zejména uskutečnění Národního usmiřovacího kongresu v létě 2007 a jmenování nového premiéra. EU podporovala misi Africké unie AMISOM, jejíž posílení je nezbytným předpokladem pro odchod etiopských vojsk ze země.

V rámci západní Afriky byly s Togem po uskutečnění voleb ukončeny konzultace dle čl. 96 Dohody s Cotonou a byl zahájen normální politický dialog. V Nigérii proběhly volby za účasti volební monitorovací mise EU. Evropská unie podporovala organizaci voleb rovněž v Pobřeží slonoviny, kde proces implementace Dohody z Ouagadougou probíhá jen velmi pomalu. EU vyvíjí značné úsilí v Guineji Bissau na podporu vládního záměru provést reformu bezpečnostního sektoru. Komplementárně k prostředkům poskytovaným z Evropského rozvojového fondu a Instrumentu stability se připravuje civilní ESDP mise s úkolem poskytovat expertizu a pomoc při provádění reformy bezpečnostního sektoru.

Členství v Evropské unii napomohlo dlouhodobé snaze České republiky posílit její asijskou politiku, a to například i díky vstupu do sdružení ASEM (formálně institucionalizovaný dialog mezi Evropou a Asií, založený v 90. letech). Ačkoliv ani v roce 2007 nepatřil asijský region k významným prioritám EU, a to i přes velké úsilí německého předsednictví o změnu tohoto trendu, došlo i přesto k posílení kontaktů a řadě jednání na vysoké úrovni. Během německého předsednictví se uskutečnila dvě fóra ministrů zahraničních věcí EU s partnery z ASEAN (Norimberk, 14.-15.3.2007) a ASEM (Hamburk, 28.-29.5.2007). Na obou fórech byla ČR zastoupena ministrem zahraničních věcí K. Schwarzenbergem a principiálně vystupovala na téma lidských práv v Myanmaru/Barmě. Na summitu EU-ASEAN v Singapuru 22.11.2007, na kterém českou delegaci vedl ministr zahraničí, byl přijat akční plán k implementaci deklarace o posíleném partnerství mezi EU a ASEAN.

V r. 2007 byla zahájena jednání o nové Dohodě o partnerství a spolupráci mezi Evropskou unií a ČLR. V otázce zbrojního embarga EU vůči ČLR nadále trvá podmíněnost jeho zrušení zlepšením lidskoprávní situace v zemi. Ke změně nedošlo ani v otázce udělení statusu tržní ekonomiky ČLR.

V kontextu trvalého zhoršování bezpečnostní situace v Afghánistánu EU zahájila v červnu 2007 v této zemi misi ESDP „EUPOL Afghánistán“ na podporu právního státu. Česká republika se této misi aktivně účastní.

Evropská unie reagovala na vlnu represí vojenského režimu v Myanmaru/Barmě vůči mnichům a dalším pokojným obyvatelům země v září 2007 přijetím cílených sankcí vůči představitelům vojenského režimu při současném navýšení humanitární pomoci obyvatelům země. Česká republika tyto kroky aktivně podpořila.

Česká republika v druhé polovině roku 2007 vykonávala místní předsednictví EU v Mongolsku a Singapuru.

V oblasti vztahů s Latinskou Amerikou byl vrcholem historicky první summit EU-Brazílie (Lisabon, 4. 7. 2007), který symbolicky odstartoval počátek strategického partnerství obou stran. V průběhu roku došlo také k zahájení jednání o Asociační dohodě mezi EU a státy Střední Ameriky a také mezi EU a státy Andského společenství.

V červnu 2007 Rada pro všeobecné záležitosti v závěrech ke Kubě konstatovala, že situace na Kubě se v zásadě nezměnila. Evropská unie opětovně vyzvala kubánskou vládu, aby provedla politické a ekonomické reformy, propustila všechny politické vězně a garantovala svobodný přístup k informacím. Došlo rovněž k jednání o tzv. June Measures, restriktivních opatřeních vůči představitelům kubánského režimu. Některé členské státy viděly ve vývoji na Kubě příležitost ke zlepšení vzájemných vztahů a šanci na urychlení transformačního procesu v zemi. Ačkoliv implementace June Measures je již delší dobu pozastavena, zůstávají nadále v platnosti. Během schůzky Trojky EU s ministrem zahraničních věcí Kuby F. Perezem Roquem na okraji zářijového VS OSN se obě strany shodly, že dialog je nutný, ale neustoupily a víceméně zopakovaly své podmínky pro zahájení vzájemné spolupráce.

V listopadu 2007 GAERC projednal závěry ke Kolumbii, ve kterých byla vyjádřena solidarita EU s kolumbijským lidem a vyslovena plná podpora kolumbijské vládě v úsilí o diplomatické řešení vnitřního ozbrojeného konfliktu.

V oblasti lidských práv v roce 2007 EU zvýšila své úsilí v implementaci zásad týkajících se trestu smrti, mučení a jiného krutého, nelidského či ponižujícího zacházení, zásad týkajících se dětí v ozbrojených konfliktech a ochrany zastánců lidských práv. Stejně jako v předchozích letech byla další prioritou efektivní integrace lidskoprávní tematiky do SZBP. Evropská unie také aktivně přispívala k činnosti Rady OSN pro lidská práva během jejího prvního roku existence. K vyváženosti lidskoprávní politiky EU by měla přispět Agentura pro základní práva, založená v únoru 2007, jejímž primárním cílem je sledovat tuto problematiku v EU a v členských zemích.

Česká republika a Evropská bezpečnostní a obranná politika

V roce 2007 pokračoval rozvoj Evropské bezpečnostní a obranné politiky (*European Security and Defence Policy*, ESDP). Evropská unie zahájila přípravu autonomní vojenské operace v Čadu a ve Středoafričské republice (EUFOR Čad/SAR), zahájila novou civilní misi v Afghánistánu (EUPOL Afghánistán), prodloužila řadu misí stávajících a pokračovala v intenzivní přípravě civilní mise v Kosovu. Byla rovněž zahájena příprava civilní mise v Guineji Bissau. ESDP dále rozvíjela své klíčové koncepty a aktivity ve vojenské i civilní dimenzi, jako jsou koncept *battle groups*, Evropská obranná agentura (*European Defence Agency*, EDA), civilně-vojenská buňka či integrace civilně-vojenských aktivit. Přístup ČR vycházel z předpokladu, že ESDP by měla být komplementární k NATO. Česká republika kladla důraz na rozvoj vojenských i civilních kapacit, které EU potřebuje, aby byla schopna dostát svým ambicím deklarovaným v Evropské bezpečnostní strategii z prosince 2003.

Hlavní partnerskou organizací EU, a to zejm. ve vojenské dimenzi ESDP, zůstávalo NATO. Vztahy EU a NATO nicméně stagnovaly v politické rovině a omezovaly se převážně na praktickou spolupráci. Civilně-vojenská operace ALTHEA v Bosně a Hercegovině, vedená EU od prosince 2004, prověřila mechanismy spolupráce „Berlín plus“, tj. využití prostředků a kapacit NATO pro potřeby EU. Příležitostí k rozvíjení spolupráce obou organizací byla rovněž koordinace jejich příspěvků pro misi Africké unie AMIS II na podporu řešení konfliktu v súdánském Dárfúru (ukončena k 31. 12. 2007). Hlavní výzvu pro politické vztahy EU – NATO měly v r. 2007 představovat civilní mise ESDP v Kosovu a v Afghánistánu.

Zejm. díky výhradám Turecka k jeho pozici v SZBP/ESDP se však nepodařilo uzavřít technické dohody mezi EU a NATO k oběma operacím, což vedlo k další patové situaci ve vztazích EU – NATO.

Kontakty EU a OSN se v roce 2007 soustředily na spolupráci při zvládnání krizí: v červnu 2007 obě organizace schválily Společné prohlášení věnované tomuto tématu. Konkrétní příklady spolupráce EU a OSN v terénu pak představovaly např. příprava vojenské operace EUFOR Čad/Středoafriická republika, spolupráce při převedení operace Africké unie (AU) AMIS II v súdánském Dárfúru pod mandát OSN či příprava civilní mise ESDP v Kosovu, která přebere část pravomocí UNMIK (*United Nations Mission in Kosovo*).

Pokračovala spolupráce EU a Africké unie na úseku ESDP, a to zejména díky podpoře EU misi AMIS II a pomoci při vytváření kapacit AU pro zvládnání krizí.

I v roce 2007 záběr aktivit ESDP přesahoval oblast bezprostředního okolí Evropské unie. Pro ČR nicméně bylo prioritní angažmá na západním Balkáně, Blízkém východě, v Afghánistánu a v postsovětském prostoru. Tyto teritoriální priority byly vodítkem pro rozhodování ČR o zapojení do jednotlivých misí ESDP i pro diskuse a rozhodování o celkovém směřování ESDP a jejích aktivit.

Mise ESDP

V oblasti západního Balkánu pokračovala Evropská unie v roce 2007 ve své dosud nejrozsáhlejší vojenské operaci ALTHEA v Bosně a Hercegovině, zahájené v prosinci 2004 v návaznosti na alianční operaci SFOR. Evropské unii se ve spolupráci s NATO nadále dařilo uvádět do praxe mechanismus „Berlín plus“ a uplatňovat mechanismy civilně-vojenské spolupráce v situaci, kdy v oblasti působí současně i policejní mise EUPM, zvláštní představitel EU a Evropská komise. K hlavním úkolům operace ALTHEA patří zajištění stability a bezpečnosti v zemi, včetně boje proti organizovanému zločinu. S ohledem na pozitivní vývoj bezpečnostní situace v Bosně a Hercegovině došlo v roce 2007 k postupné redukci početního stavu operace. Dne 21. 11. 2007 RB OSN nicméně rozhodla o prodloužení mandátu operace o dalších dvanáct měsíců. Česká republika se na operaci v průběhu roku podílela zejména vysláním vojáků Armády ČR (AČR). V operaci ALTHEA působili do konce června 2007 52 příslušníci AČR. Od července 2007 v souvislosti s redukcí operace došlo ke snížení přítomnosti ČR na čtyři příslušníky AČR, kteří působil na velitelství v Sarajevu.

Evropská unie pokračovala i v policejní misi EUPM v Bosně a Hercegovině, která se zaměřuje zejména na podporu vzniku efektivního multietnického policejního systému v Bosně a Hercegovině prostřednictvím poradenství, výcviku a školení příslušníků policejních složek, jakož i na boj proti organizovanému zločinu. V roce 2007 bylo rozhodnuto o dalším prodloužení mandátu mise, konkrétně do 31. 12. 2009. EUPM se v roce 2007 účastnilo pět policistů z České republiky.

Pokračovala civilní mise v Iráku (EUJUST LEX), zahájená v červenci 2005. Její mandát byl v roce 2007 již podruhé prodloužen, a to do června 2009. Cílem mise je napomoci reformě irácké trestní justice prostřednictvím odborné přípravy vyšších státních úředníků, policistů, soudců, státních zástupců a řídicích pracovníků vězeňské správy. Mise má podobu vzdělávacích kurzů, pořádaných na území členských států EU. V iráckém hlavním městě má mise pouze styčnou kancelář, v níž téměř celý rok 2007 působili jako policejní koordinátoři i dva důstojníci Policie ČR. Další zástupce ČR pracoval jako koordinátor kursů v Bruselu.

V roce 2007 EU reagovala na aktuální politický vývoj na Blízkém východě a částečně přehodnotila svůj postoj k misím ESDP v této oblasti – EUBAM RAFAH a EUPOL COPPS. Na základě rozhodnutí z července 2007 tak došlo k utlumení činnosti civilní mise EU BAM Rafah (zahájena v listopadu 2005) zaměřené na monitoring, verifikaci a hodnocení činnosti palestinské policie a celníků při správě hraničního přechodu mezi Gazou a Egyptem v Rafáhu. Hlavním důvodem utlumení byla dlouhodobá nečinnost mise a uzavření přechodu. Česká republika se mise neúčastní.

Obnovena naopak byla činnost mise EUPOL COPPS, dočasně pozastavená v důsledku volebního vítězství hnutí Hamás. Policejní poradní mise EUPOL COPPS, zahájená v lednu 2006 (mandát do konce roku 2008), se zaměřuje na podporu rozvoje policie na Palestinských územích. Na reaktivaci mise ČR reagovala vysláním tří policejních expertů. V roce 2007 pokračovala debata mezi EU a Izraelem o akreditaci mise. V závěru r. 2007 se výměnou dopisů mezi EU a Izraelem podařilo najít kompromisní modus operandi.

V červenci 2007 byla zahájena civilní mise ESDP v Afghánistánu. Mise nazvaná EUPOL AFGAHNISTAN by měla trvat tři roky. Jejím hlavním zaměřením je policejní reforma na centrální, regionální i provinční úrovni. Spuštění mise bylo doprovázeno řadou komplikací, které vedly k výměně na postu šéfa mise (gen. F. Eichele byl nahrazen svým krajanem J. Scholzem). V závěru r. 2007 se stav podařilo konsolidovat. Mise představuje

čelnou prioritou ČR v oblasti ESDP. Dne 22. 9. 2007 do mise odcestovalo pět českých policistů. Další formou naší podpory je nabídka služeb polní nemocnice AČR pro potřeby mise.

Dne 1. 7. 2007 byla zahájena civilní mise EUPOL RD Kongo, která navázala na misi EUPOL Kinshasa ukončenou k 30. 6. 2007. Úkoly mise jsou pomoc s reformou konžské policie a účast na širší reformě bezpečnostního sektoru. Ve své činnosti pokračovala další civilní mise ESDP v zemi, a to na podporu reformy bezpečnostního sektoru (EUSEC Kongo), zahájená 8. 6. 2005. Česká republika se misí v Demokratické republice Kongo neúčastní

I v roce 2007 byla EU na africkém kontinentě aktivní ve vztahu ke konfliktu v súdánském Dárfúru: až do 31. 12. 2007 pokračovala v asistenční civilně-vojenské podpůrné akci pro misi Africké unie AMIS II (*AMIS EU Supporting Action*), zahájené v červenci 2005. Česká republika se civilně-vojenské podpůrné akce neúčastnila. Situace v Dárfúru byla rovněž jednou z příčin, které v roce 2007 vedly k zahájení přípravy vojenské operace EU v Čadu a Středoafričské republice (EUFOR Čad/SAR), jejímž cílem je zajištění bezpečnosti v oblastech sousedících se západosúdánským regionem Dárfúr.

Mimo rámec ESDP v roce 2007 pokračovala mise EU BAM na moldavsko-ukrajinské hranici. Mise funguje na základě tzv. Mechanismu rychlé reakce Evropské komise za přispění sekundovaných odborníků členských států. K jejím hlavním úkolům patří odborná asistence a poskytování výcviku pohraničnickům a celníkům přímo na hraničních přechodech, posilování integrovaného přístupu ke správě hranic a podpora spolupráce a výměny informací mezi moldavskými a ukrajinskými orgány. V roce 2007 byla ČR v misi zastoupena šesti civilními experty (jednalo se o policisty a celníky).

V roce 2007 pokračovala příprava civilní mise ESDP v Kosovu, jejíž realizaci ČR podporuje a již je připravena se zúčastnit. Přípravou mise se zabýval plánovací tým EUPT Kosovo, v němž byla ČR od září 2007 zastoupena jedním expertem na kontrahované pozici. Mise ESDP v Kosovu převezme část úkolů UNMIK, přičemž se zaměří na oblast policie, spravedlnosti, na celní problematiku a civilní správu.

Kapacity ESDP

V oblasti vojenských kapacit Evropská unie pokračovala v naplňování Rámcového cíle do roku 2010 (*Headline Goal 2010*, HG 2010). V rámci tohoto procesu a na základě

dohodnuté cestovní mapy ke katalogu pokroku proběhla počátkem roku 2007 revize Katalogu sil. V novém Katalogu sil (*Force Catalogue 2007 / FC 27*), zahrnujícím již nové členské státy Bulharsko a Rumunsko, jsou síly a schopnosti, kterými přispěly členské státy, porovnány s požadovanými schopnostmi stanovenými v Katalogu požadavků 2005 (RC 05).

V listopadu 2007 schválila Rada EU Katalog dosaženého pokroku (*Progress Catalogue 2007 / PC07*), jenž mj. poskytuje přehled o nedostatcích v oblasti vojenských kapacit a poukazuje na potenciální rizika operací ESDP.

K významnému pokroku došlo rovněž na úseku vytváření bojových uskupení (*battle groups; BG's*). K 1. 1. 2007 dosáhla EU plné operační schopnosti vést dvě operace rychlé reakce o velikosti bojového uskupení, včetně schopnosti zahájit dvě takové operace téměř současně. Během koordinační konference k bojovým uskupením v říjnu 2007 pak členské země potvrdily své závazky až do prvního pololetí 2010.

V období od ledna 2007 bylo dosaženo významného pokroku zejména při dokončování rámcové struktury společného česko – slovenského bojového uskupení. Mj. výrazně pokročila jednání v oblasti velení a řízení. Při jednáních se zástupci operačního velitelství v Postupimi (SRN) byly vyjednány modalities poskytnutí tohoto velitelského stupně ve prospěch společného česko-slovenského bojového uskupení a byl zahájen výběr osob pro toto velitelství.

Evropská obranná agentura (*European Defence Agency, EDA*) se ve třetím roce své existence prezentovala jako zcela efektivní instrument schopný rozvíjet nové strategie i specifické projekty v rámci plnění aktuálních i dlouhodobých cílů. Na podzim 2007 došlo ke změně ve vedení EDA a jejím novým vedoucím se stal A. Weis.

Podobně jako v minulých letech se nepodařilo překonat rozpory mezi jednotlivými členskými státy a dosáhnout uspokojivé dohody o stanovení tříletého finančního rámce. Rada tedy přijala rozpočet EDA opět pouze na následující rok (tj. 2008).

K 1. 1. 2007 dosáhlo operační schopnosti Operační centrum (*Operations Centre*), které bylo poprvé aktivováno během cvičení MILEX 07 v červnu 2007. Operační centrum poskytuje Evropské unii další kapacitu pro plánování a vedení autonomních vojenských operací .

V oblasti civilních kapacit ESDP došlo v roce 2007 k úspěšnému uzavření tzv. Civilního rámcového cíle 2008 (*Civilian Headline Goal*). Finální zprávu o naplnění Civilního rámcového cíle schválila Rada ministrů 19. 11. 2007, která rovněž přijala navazující Civilní rámcový cíl 2010 (*Civilian Headline Goal 2010; CHG 2010*). CHG 2010 vychází z dosavadních zkušeností s civilní dimenzí ESDP, zejm. s realizací civilních misí. CHG 2010 se zaměřuje především na kvalitativní zlepšení civilních kapacit, dále na zlepšení jejich dostupnosti, na rozvoj technických i jiných nástrojů potřebných pro realizaci civilních misí (např. v oblasti výměny informací, bezpečnosti misí apod.) a na zlepšení koordinace aktivit uvnitř EU i mimo ni (úsilí o synergické působení civilní a vojenské dimenze ESDP, mezipilířová koordinace v rámci EU, koordinace s aktivitami jiných mezinárodních organizací i s bilaterálními aktivitami členských zemí EU).

Od července 2007 v rámci Generálního sekretariátu Rady působí Útvar pro plánování a vedení civilních operací (*Civilian Planning and Conduct Capability; CPCC*). Jeho úřadující ředitel je současně velitelem civilních operací (*Civilian Operations Commander*).

Česká republika přikládá rozvoji civilní dimenze ESDP značný význam, což se mj. odráží i ve vzrůstajícím počtu expertů, které poskytuje pro účast v civilních misích ESDP. Zatímco v roce 2006 působilo v unijních misích patnáct civilních odborníků z ČR, na konci roku 2007 byli do nich zapojeni již dvacet dva civilní experti. V budoucnosti se očekává další zvyšování tohoto počtu.